୭୦ ବର୍ଷର ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ଏକ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

ଦିଲୀପ ହାଲି

୭୦ ବର୍ଷର ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ଜାତୀୟ, ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ମାନଚିତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଜାହିର କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ମାତ୍ର । ପ୍ରଥମରୁ 'ମାୟାମିରିଗ' ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରକୁ ଶିଳ୍ପର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦିଆଯାଇଛି । ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରମୋଦକର ମୁକ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନର ନବୀନ ସରକାରଙ୍କ ସମୟରେ ହେବା ଏକ ଐତିହାସିକ ପଦକ୍ଷେପ ।

୧୯୩୬ରେ 'ସୀତାବିବାହ'ରୁ ୨୦୦୫ ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୁଦାୟ ଚିତ୍ର ୩୭୫ଟି । ଦର୍ଶକ ରୁଚି ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ । ନୂଆ କଥା, ନୂଆ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ସେମାନେ ସବୁବେଳେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛନ୍ତି । ଭଲ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଭାର ଅଭାବ ନାହିଁ । ୭୦ ବର୍ଷର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଜଗତରେ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ବିତରଣ ସଂସ୍ଥା ନଥିବା ହେତୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମାତାମାନେ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣରୁ ନିଜକୁ ଦୂରେଇ ରଖୁଛନ୍ତି । ଫଳରେ ବର୍ଷକୁ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ବ୍ୟବସାୟିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ କ୍ଷତି ସହୁଛି । ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନାମୂଳକ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର କେବଳ ବୟସ ବଢ଼େଇ ଚାଲିଛି । ଚିତ୍ର ଦୁନିଆରେ ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ।

ଜାତୀୟ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର - 'ମାଟିର ମଣିଷ' ଓ 'ମାୟା ମିରିଗ' ୭୦ ବର୍ଷର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଜଗତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୃଷ୍ଟି । କିନ୍ତୁ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏଭଳି ମାନର ଆଉ କେତୋଟି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ତିଆରି ନହେଲେ ଏ ଉଦ୍ୟମ ଫଳପ୍ରଦ ହେବ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ବୟସ ଅନୁସାରେ ଯାହା ପରିପକ୍ୱତା ଆସିଛି, ତାହାକୁ ତର୍ଜମା କଲେ ମର୍ମନ୍ତୁଦ କାହାଣୀଟିଏ ହେବ । କେବଳ ଆଶ୍ୱସ୍ତିମୂଳକ ବିଚାର କରି ଦେଖିଲେ ଆମେ କେବଳ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଷାଭାଷୀ ଚିତ୍ରର ଅନୁବାଦ ଓ ଡବିଂ ଚିତ୍ର ଦେଖୁଛୁ । ଫଳରେ ନିଜସ୍ୱ କୌଣସି ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦନ କରିହେବ ନାହିଁ । ଜାତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମନମୋହନ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଶୀତରାତି, 'ନୀରବ ଝଡ଼', 'କ୍ଳାନ୍ତ ଅପରାହ୍ନ', 'ମଝି ପାହାଚ', 'ନିଷିଦ୍ଧ ସ୍ୱପ୍ନ', 'କିଛି ସ୍ମୃତି କିଛି ଅନୁଭୂତି', 'ଅନ୍ଧ ଦିଗନ୍ତ', 'ଭିନ୍ନ ସମୟ', 'ମୁହୂର୍ତ୍ତ' ଆଦି ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ମାନ ଲାଭ ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ସୌଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ । ହିନ୍ଦୀ ତଥା ଓଡ଼ିଆ ଅଭିନେତ୍ରୀ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା ଡଲି ଜେନାଙ୍କ 'ତାରା' (୧୯୯୨) ଜାତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଞ୍ଚଳିକ ଚିତ୍ର ଭାବେ ପୁରସ୍କାର ଲାଭ କରିଥିଲା । ବିଶିଷ୍ଟ କ୍ୟାମେରାମ୍ୟାନ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଅପୂର୍ବ ବୀର ଜାତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତାରେ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର 'ଆଦି ମୀମାଂସା' (୧୯୯୨) କରି ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜାତୀୟ ସଂହତି ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲେ । ବୀରଙ୍କ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚିତ୍ର 'ଆରଣ୍ୟକ' ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ପ୍ୟାନୋରମାରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇଥିଲା । ଜାତୀୟ, ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଚିତ୍ର ଦୁନିଆଁରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଘନଶ୍ୟାମ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଚିତ୍ର 'କନକଲତା' ପୁରସ୍କାର ଲାଭ କରିଥିଲା । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଶ୍ରୀ ମହାପାତ୍ର ପ୍ରାମାଣିକ ଚିତ୍ର କରି ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ନିଜର ସୁଖ୍ୟାତି ରଖିଛନ୍ତି । ୧୯୯୮ର ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉତ୍ସବରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଅପୂର୍ବ କିଶୋର ବୀରଙ୍କ 'ଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି' ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ଭାରତୀୟ ପ୍ୟାନୋରମାରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୋଇଛି । ଶିଶୁ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରି ଯୁବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସୁବାଷ ଦାସଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର 'ଅ ଆକାରେ ଆ' ଜାତୀୟ ପୁରସ୍କାର ଲାଭ ବିଶେଷ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ରାଜୁ ମିଶ୍ରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାରେ ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର 'ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଅଭିସାର' (୨୦୦୧) ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଭାବେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପୁରସ୍କାରରେ ୮ଟି ବିଭାଗରେ ପୁରସ୍କୃତ ହେବା ଆଉ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଘଟଣା ।

ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ବିପ୍ଳବ ରାୟ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଦାନ ଅତୁଳନୀୟ । ସେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଯୋଜକ ସୀତାକାନ୍ତ ମିଶ୍ରଙ୍କ ପ୍ରଯୋଜିତ ପ୍ରଥମ ହିନ୍ଦୀଚିତ୍ର 'ଶୋଧ' ଓ ଏମ୍.ଏମ୍. ପ୍ରଡକ୍ସନ୍‌ର 'ସ୍ପନ୍ଦନ' ନିର୍ମାଣ କରି ଜାତୀୟ ପୁରସ୍କାର ଲାଭ କରିଥିଲେ । ତା'ପରେ ତାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର 'ଚିଲିକା ତୀରେ' (୧୯୭୮) ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଞ୍ଚଳିକ

ଚିତ୍ର ଭାବେ ଜାତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପୁରସ୍କାର ଲାଭ କରିଥିଲା । ଦୀର୍ଘ ଦିନ ପରେ ବିପ୍ଳବ ରାୟ ଚୌଧୁରୀ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତାରେ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର 'ଅରଣ୍ୟରୋଦନ' କରି ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସମ୍ମାନିତ ହୋଇଥିଲେ । 'ଅରଣ୍ୟରୋଦନ' ଚିତ୍ର ପରେ ଜାତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିଗମର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା କ୍ରମେ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର 'ନିର୍ବାଚନ' କରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରିବେଶ ଚିତ୍ର ଭାବେ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସମ୍ମାନିତ କରାଇପାରିଥିଲେ । ବିପ୍ଳବ ରାୟ ଚୌଧୁରୀ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ସହିତ ଜଡ଼ିତ କଥା ବସ୍ତୁକୁ ନେଇ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରିବାରେ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାନ୍ତି । ୧୯୯୫ରେ ସୁଶାନ୍ତ ମିଶ୍ର, 'ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁର ଛାଇ' ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସମ୍ମାନ ଲାଭ ପରେ ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷ୍‌ର 'ସୂଚୀ ଫିଲ୍ମୋତ୍ସବ'ରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିତ୍ର ଭାବେ ସମ୍ମାନ ଲାଭ କରିଥିଲା । ୧୯୯୫-୯୬ରେ 'ମୋକ୍ଷ' ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଞ୍ଚଳିକ ଚିତ୍ର ଭାବେ ପୁରସ୍କୃତ ହୋଇଅଛି । ଚିତ୍ରଟିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ଦାଶ ।

୭୦ ବର୍ଷର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ ଅଣ-ଟେକ୍‌ନିକାଲ ପ୍ରାପ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ଦକ୍ଷତା ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା ବଳରେ ଚିତ୍ର କରି ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ, ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ପ୍ରଣବ ଦାସ ଅନ୍ୟତମ । ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଚିତ୍ର 'ହାକିମ ବାବୁ' ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ 'ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରତୀକ୍ଷା' ଓ 'ଅଗ୍ନି ସଂକେତ' ରାଜ୍ୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପୁରସ୍କାରରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିତ୍ର ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱ ଲାଭ କରିଥିଲା । ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଚିତ୍ର ବଜାରରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସବ୍ୟସାଚୀ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ 'ଭୁଖା', 'ଗିଜନ୍' ଫିଲ୍ମ ଉତ୍ସବରେ ଭିନ୍ନ ରୁଚିର ଭାଷାଭାଷୀ ଚିତ୍ର ଭାବେ ପୁରସ୍କୃତ ହୋଇଛି । ସମ୍ମାନିତ ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶାର ଦର୍ଶକମାନଙ୍କର ରୁଚିବୋଧ ନ ହେଉପଛେ ପୁରସ୍କାର ପାଇ ଆମେ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ଗର୍ବିତ ।

୭୦ ବର୍ଷର ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ରରେ ଦୁଇଟି ଶିଶୁ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମଟି ସାଧୁ ମେହେରଙ୍କ 'ବାଦୁଲା' ଦ୍ୱିତୀୟଟି ଅପୂର୍ବ କିଶୋର ବୀରଙ୍କ 'ଲାବଣ୍ୟ ପ୍ରୀତି' । ଏହି ଦୁଇଟି ଚିତ୍ରର ପ୍ରଯୋଜକ ଭାରତୀୟ ଶିଶୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସମିତି 'ଲାବଣ୍ୟ ପ୍ରୀତି' (୧୯୯୩) ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ସର୍ବଭାରତୀୟ ଶିଶୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିତ୍ର ଭାବେ ପୁରସ୍କୃତ ହେବା ସହ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଶିଶୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉତ୍ସବରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିତ୍ର ଓ ଏଥିରେ ଅଭିନୟ କରିଥିବା ଶିଶୁ ଅଭିନେତା ଶ୍ରୀମାନ୍ ତାରା ଶଙ୍କର ମିଶ୍ର, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିଶୁ ଅଭିନେତା ଭାବେ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସମ୍ମାନ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ବୀରଙ୍କ 'ଲାବଣ୍ୟ ପ୍ରୀତି' ମଧ୍ୟ ଜାପାନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଦ୍ୱିତୀୟ ଏସିଆନ୍ ଟି.ଭି. ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ପୁରସ୍କୃତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଭି. ଶାନ୍ତାରାମ ପୁରସ୍କାର ନିକଟରେ ମଧ୍ୟ ପାଇଛି । ବୀରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଚିତ୍ରଟିର ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନବୃଦ୍ଧିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସହାୟକ ହୋଇଛି । ଯୁବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ହିମାଂଶୁ ଖଟୁଆ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ 'ଶୂନ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ' ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଞ୍ଚଳିକ ଚିତ୍ର ଭାବେ ଜାତୀୟ ପୁରସ୍କାର ପାଇଛି ।

୭୦ ବର୍ଷର ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ରର ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଅଭିନେତ୍ରୀ ମଞ୍ଜୁଳା କୁଅଁର ଜାତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପୁରସ୍କାରର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାର୍ଶ୍ୱ ଅଭିନେତ୍ରୀ ଭାବେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମହାନ୍ତିଙ୍କ 'ଭଙ୍ଗାସିଲଟ' ଚିତ୍ର ପାଇଁ ପୁରସ୍କୃତ ହେବା ସୌଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ । ପ୍ରାମାଣିକ ଚିତ୍ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଆ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସ୍ୱର୍ଗତ ପ୍ରମୋଦ ପତିଙ୍କ ଅବଦାନ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ । ସ୍ୱର୍ଗତ ପତି ପ୍ରାମାଣିକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପାଇଁ ବିଦେଶରେ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଭାବେ ସମ୍ମାନିତ ହୋଇଥିଲେ ।

୭୦ ବର୍ଷର ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଆଜିବି ଷାଠିଏ ଦଶକର ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର 'ଶ୍ରୀଲୋକନାଥ', 'ମାଣିକଯୋଡ଼ି', 'ଅମଡ଼ାବାଟ', 'ଅଭିନେତ୍ରୀ', 'ମଲ୍ଲାଜହ୍ନ', 'କା', 'ଭାଇଭାଉଜ' ଆଦି ବିଶେଷ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛି । ସେଇ ସମୟରେ ପଞ୍ଚସଖା ନାମରେ ମିଳିତ ପ୍ରଯୋଜନାରେ ପାଞ୍ଚଜଣ ପ୍ରଯୋଜକ ଯେଉଁ ନିଶାରେ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ, ସେଥିରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଓହରିଯାଇ ଜନୈକ ପ୍ରଯୋଜକ ଅନ୍ୟ ଏକ ସଂସ୍ଥାର ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ପ୍ରଯୋଜକ ହେବାରେ ତାଙ୍କର ଥିଲା ଅନେକଟା ସିଦ୍ଧହସ୍ତ ପଣିଆଁ । ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ରରେ ସେଇ ଦିନଠାରୁ ପ୍ରଯୋଜକ ପ୍ରଯୋଜକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତିକ୍ତତା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଗୁଜରାଟ ନିବାସୀ ବାବୁଲାଲ ଯୋଶୀଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ 'ଛାୟାବାଣୀ' ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟାକ ପରେ ଗୋଟାଏ ସଫଳ ହେଉଥିବା ସେଇ ସଂସ୍ଥାର ସୁନାମ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଯୋଜକମାନେ ଅନୁଭବ କଲେ । ପାର୍ବତୀ ଘୋଷ ପ୍ରଡକସନ୍ ମଧ୍ୟ ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ପ୍ରଯୋଜନା ସଂସ୍ଥା । ବାକି ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ ସମୂହ ଉନ୍ନତି ଦିଗରେ ଯେଉଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କ ଭୂମିକା ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱର୍ଗତଃ ନିତାଇ ପାଲିତ୍ ବ୍ୟୋମକେଶ ତ୍ରିପାଠୀ ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ ।

ସତୁରୀ ଦଶକର ମଧ୍ୟଭାଗରେ 'ମମତା' ଚିତ୍ର ସଫଳ ବ୍ୟବସାୟିକ ଚିତ୍ର ଭାବେ ଆଦୃତ ହେଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚିତ୍ର 'ସିନ୍ଦୁର ବିନ୍ଦୁ' ମଧ୍ୟ ନୂତନ ମୋଡ଼ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ପାଇଁ ଆଣିଦେଇଛି । ୧୯୭୬ ମସିହାରେ 'ଗପ ହେଲେବି ସତ' ପ୍ରଥମ ରଙ୍ଗୀନ ଚିତ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କ ମନରେ ଅନେକ ଦିନର ଆବେଗ ପୂରଣ କଲା । ପ୍ରଶାନ୍ତ ନନ୍ଦଙ୍କ ପ୍ରଥମ ସୃଷ୍ଟି 'ଶେଷ ଶ୍ରାବଣ' ଆଗାମୀ ଦିନର ପ୍ରଯୋଜକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଶାର ଖୋରାକ ଯୋଗାଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଜଗତରେ ପ୍ରଥମ ମହିଳା ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା ଭାବେ ପାର୍ବତୀ ଘୋଷ 'ଛ' ମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠ' ଚିତ୍ରର ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ ।

ସତୁରୀ ଦଶକର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ମାଡ୍ରାସ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାତାମାନଙ୍କ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର 'ପୁନର୍ମିଳନ', 'ଏ ନୁହେଁ କାହାଣୀ', 'କୁଳଚନ୍ଦ୍ରମା',

'ପରିବାର', 'ଝିଲିମିଲି', 'ଜନ୍ମଦାତା', 'ପତିପତ୍ନୀ', 'ସତୀ ଅନୁସୟା' ଆଦି ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଆମୋଦିତ କରିଥିଲା । ମାଡ୍ରାସ ନିର୍ମାତାମାନେ ଓଡ଼ିଆ କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ଅଭିନୟ ବାବଦକୁ ଆଶାତୀତ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ ଚିତ୍ର ଜଗତରେ ଚର୍ଚ୍ଚାର ବିଷୟ ହୋଇଥିଲା । ଏଭଳି ସୁସ୍ଥ ପରମ୍ପରାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଯୋଜକମାନେ ହତୋତ୍ସାହ ହେଲେ । ଶେଷରେ ଓଡ଼ିଆ - ଅଣଓଡ଼ିଆ ମତ ପାର୍ଥକ୍ୟ କରି ବାଛନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରଣା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଏପରି ଅସୁସ୍ଥ ବାତାବରଣ ଯୋଗୁଁ ମାଡ୍ରାସର ଚିତ୍ର ନିର୍ମାତାମାନେ ଆଉ ଚିତ୍ର କରିବାକୁ ମନ ବଳାଇଲେ ନାହିଁ । ସେ ପରଠୁ କଳାକାରମାନେ ଆର୍ଥିକ ଦିଗରେ ଏଯାବତ୍ ସୁସ୍ଥ ହୋଇପାରୁନାହାନ୍ତି । ଅଥଚ ମାଡ୍ରାସ, ବମ୍ବେର କୁକୁର, ମାଙ୍କଡ଼, ସାପ ଆଦି ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ରରେ ଅଭିନୟ କରି ଓଡ଼ିଶାର କଳାକାରମାନଙ୍କଠାରୁ ପାରିଶ୍ରମିକ ବାବଦରେ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ପାଇଥାଆନ୍ତି । ଅଣ ଓଡ଼ିଆ-ଓଡ଼ିଆ ମନାନ୍ତର ଯୋଗୁଁ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ଜଗତରେ ଶିଥିଳତା ଦେଖାଦେଲା । ୯୦ ଦଶକରେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଯୋଜକମାନେ ମାଡ୍ରାସ ଚିତ୍ରରୁ ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତରକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଫଳରେ 'ନାଗପଞ୍ଚମୀ' ଚିତ୍ର କୋଟିଏ ଟଙ୍କାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବ୍ୟବସାୟିକ ସଫଳତା ଲାଭ କରିପାରିଥିଲା ।

୭୦ ବର୍ଷର ସଂଗୀତ ଜଗତରେ କେତୋଟି ପୁରୁଣା ଚିତ୍ରକୁ ବାଦ ଦେଲେ ବାକି ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ରର ଗୀତଗୁଡ଼ିକ ସେପରି ବ୍ୟବସାୟିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଫଳପ୍ରଦ ହେଉନଥିଲା । ୧୯୭୫ ପରେ ମମତା, ଯାଯାବର, ଉଲକା, ସିନ୍ଦୂର ବିନ୍ଦୁ, ଚିହ୍ନା ଅଚିହ୍ନା, ଆରତୀ, ସଉତୁଣୀ, ଶେଷ ଶ୍ରାବଣ, ସ୍ୱପ୍ନସାଗର ଆଦି ଚିତ୍ରର ଗୀତଗୁଡ଼ିକ ଆଜିବି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଜଗତରେ ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କ ମନରେ ଛାପ ହୋଇରହିଯାଇଛି । ଏହି ଚିତ୍ର ପରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଏ ଯାବତ୍ ମୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ସେସବୁର ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି ଗୀତକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ପ୍ରାୟତଃ ଗୀତ ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କ ମନରେ ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହୁନାହିଁକି , ସେପରି ବ୍ୟବସାୟିକ ସଫଳତା ପାଇପାରୁନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ରର ସଂଗୀତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯଦି ବିଚାର କରାଯାଏ, ତାହାହେଲେ, ପୁରୁଣା ଗୀତର ଗୀତିକାର ଓ ସଂଗୀତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କର ସ୍ୱର ସଂଯୋଜନା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ସେ ସମୟରେ ଅଡିଓ କ୍ୟାସେଟର ପ୍ରସାର ନଥିଲା ରେକର୍ଡ଼ ମାଧ୍ୟମରେ ଗୀତଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କ କାନରେ ଯାହା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଡିଓ କ୍ୟାସେଟ୍‌ରେ ବହୁଳ ପ୍ରସାର ସାଙ୍ଗକୁ ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ ହିନ୍ଦୀ ଚିତ୍ରର ଅନୁକରଣୀୟ ଗୀତଗୁଡ଼ିକର ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ସଂଗୀତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ନିଜସ୍ୱ ରୁଚିବୋଧ ଉପରେ ସ୍ୱର କରୁନାହାନ୍ତି । ଫଳରେ ଗୀତଗୁଡ଼ିକରେ ସେପରି ପ୍ରଭାବ ନଥିବା ଯୋଗୁଁ ତାହା ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କ ମନରେ ଛାପ ହୋଇ ରହୁନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ବିକାଶ ଘଟିଛି, ଫିଲ୍ମ ସାମ୍ବାଦିକତାରେ ମଧ୍ଯ ସେଇ ପରିମାଣରେ ମାନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଓଡ଼ିଆ ଫିଲ୍ମ ସାମ୍ବାଦିକତାକୁ ପେଷା କରିଥିବା ଆଙ୍ଗୁଠି ଗଣତି ସାମ୍ବାଦିକ ସାଲିସ୍ ବିହୀନ ଭାବେ ନିଜ ନିଜର ବକ୍ତବ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ପତ୍ର ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି । ୧୯୪୨ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପତ୍ରିକା 'ଚିତ୍ରଲେଖା' ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ନାୟକଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ୧୯୮୪ ମସିହାରେ 'ସିନେ ସମ୍ବାଦ' ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ଜଗତରେ ନୂତନ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେବାରେ ସହାୟକ ହେଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତା'ର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ହରାଇଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶନ ହେଉଛି ତାହା ପିଠିଥାପୁଡ଼ା ସାମ୍ବାଦିକତାର ନମୁନା । ବିଜ୍ଞାପନର ଅର୍ଥକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ପତ୍ରପତ୍ରିକା ସଂପାଦକମାନେ ନିଜସ୍ୱ ସତ୍ତା ହରାଇ ବସନ୍ତି ଫଳରେ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସାମ୍ବାଦିକତାର ମାନହ୍ରାସ ପାଉଛି । କିନ୍ତୁ ସଂଗଠନ ବାରମ୍ବାର ବଦଳୁଛି । ସେଇ ବ୍ୟକ୍ତି ସେଇ ପତ୍ରିକା କେବଳ ନୂଆ ସଂଘର ଆହ୍ୱାନ ଆଳରେ ଚିତ୍ର ସମାଜକୁ କଳୁଷିତ କରିଛି ।

୭୦ ବର୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶା ସିନେକ୍ରିଟିକ୍ ଆସୋସିଏସନ୍‌ର ଭୂମିକା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ । ସରକାରଙ୍କୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସଂପର୍କରେ ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ଅବଗତ କରାଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ସିନେକ୍ରିଟିକ୍ ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହା ସରକାରୀ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ସଂଗଠନ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶାରେ ଟେକ୍‌ନିସିଆନ ସଂଘ, ପ୍ରଯୋଜକ ସଂଘ, ବିତରକ ସଂଘ ଓ କଳାକାର ସଂଘ ଅଛି । ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ ଟେକ୍‌ନିସିଆନଙ୍କ ଆଗମନ ଫଳରେ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇଛି ସତ କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ପାଇବା ପାଇଁ ଆହୁରି ଅନେକ ଦିନ ବାକି ରହିଛି । ଓଡ଼ିଆ ଦର୍ଶକ ରୁଚିବୋଧର ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଇତିମଧ୍ୟରେ ଘଟିଛି । ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ଦୃଢ଼ ଅଗ୍ରଗତି ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଖୋରାକ ଯୋଗାଇଛି । ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ରକୁ ଯାହା କଲେ ଦର୍ଶକ ଗ୍ରହଣ କରିନେବେ ଏଭଳି ଚିନ୍ତାଧାରା ପ୍ରଯୋଜକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ତଥା ଟେକ୍‌ନିସିଆନମାନଙ୍କ ମନରେ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସମାଜ ପାଇଁ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା କଥା ସେପରି ଆଖିଦୃଶିଆ ଉନ୍ନତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉନାହିଁ । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟର ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ କମି କମି ଯାଉଥିବା ଏହାର ଚିତ୍ର ପ୍ରଯୋଜନା ଦୃଷ୍ଟିରୁ କ୍ଷତିକାରକ ।

ସତୁରୀ ବର୍ଷରେ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିଗମ ଉନ୍ନୟନ ଅଚଳାବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଗତି କରୁଛି । ପ୍ରଯୋଜକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉତ୍ସବ ପ୍ରାୟତଃ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲାଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ବେସରକାରୀ ଉଦ୍ୟମରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସଂଗଠନର ଇନ୍‌ସ୍କ୍ରିନ୍ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଫିଲ୍ମ ସୋସାଇଟ୍ ପକ୍ଷରୁ ଜାତୀୟ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଖ୍ୟାତି ସମ୍ପନ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚମାନର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି ଯାହାକି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରେମୀଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଛି ।